«مهرداد عمادی» مشاور اقتصادی «اتحادیه اروپا» از فردای تحریم‌ها می‌گوید

نیازی به معجزه در بغداد نیست دو گام کوچک هم کافی است

شرق، سروش فرهادیان: مشاور است؛ از نوع اقتصادی‌اش. «مهرداد عمادی»؛ اهل ایران، ساکن خارج از ایران. به اتحادیه اروپا مشاوره اقتصادی می‌دهد. که چه بکند و چه نکند. لابد حرفش هم بر و دارد. «کشور ما»، «کشورما» از زبانش نمی‌افتد. اما فارسی نوشتنش با لهجه است؛ جای فعل و فاعل را کمی جابه‌جا می‌کند. نگران تحریم‌هاست. شاید چون می‌داند «فردای تحریم» چه می‌شود و «تحریم فردا» سر از کجا در می‌آورد. الان هم که فصل مذاکره بر سر برنامه هسته‌ای جمهوری اسلامی است؛ بعد از حدود ۱۵ ماه. آخر خرداد این امسال «سعید جلیلی» دبیر شورای‌عالی امنیت ملی جمهوری اسلامی و «کاترین اشتون» دوباره در «استانبول» به هم رسیدند. هر چند فروردین استانبول خیلی گرم نیست اما نتیجه نشست جلیلی و اشتون گرم‌تر از نشست زمستان سال ۱۳۸۹ بود. این شاید خاصیت بهار است و البته آشنایی بیشتر تیم ایران و ۵+۱. دو طرف گفتند که نشست استانبول خیلی مثبت بوده. آنقدر که خیلی‌ها را به درد بعدی نشست ۵+۱ با ایران در مورد برنامه هسته‌ای جمهوری اسلامی خوش‌بین کرده است. خوش‌بین به اینکه مذاکره‌ها از فاز «مذاکره برای مذاکره» بیرون بیاید و به فاز «مذاکره برای باز کردن گره» وارد شود. فازی که سایه تحریم‌ها را از سر ایران دور کند. تا اقتصاد کمی نفس بکشد. عمادی از آن کارشناس‌های خوش‌بین است. می‌گوید مذاکره‌های بغداد به نتیجه برسد که به نظر او احتمال رسیدنش زیاد است یک‌سالیه پخش زیادی از تحریم‌ها لغو می‌شود و برو و بیای سرمایه‌گذار خارجی هم آغاز. اصلا معتقد است خیلی از شرکت‌های معتبر اروپایی و آمریکایی برای ورود به ایران مسابقه می‌دهند. آنقدر خوش‌بین است که می‌گوید اقتصاد ایران می‌تواند در یک بازه ۱۰ ساله قدرت اول منطقه شود و همه انگشت حیرت به دهان بگزند که ایران چه بود و چه شد. نگران جای ایران هم هست؛ نه روی نقشه که در بین آنچه او میز کشورهای مهم جهان می‌نامد. نگران کشورهای عرب منطقه هم هست. نگران از اینکه شیطنت کنند نشست بغداد برای مذاکره بر سر پرونده هسته‌ای ایران به نتیجه نرسد. فاصله استانبول تا بغداد را با عمادی طی کردیم. از نظر دیپلمات‌های اتحادیه اروپا در مورد نشست استانبول گفت و از ارزیابی آنان در مورد نشست بغداد خبر داد؛ نظر و ارزیابی‌ای از درون طرف اصلی گفت‌وگو با ایران. مهرداد عمادی نخستین کسی است که به ^ آقای ۵+۱ آورده‌ایم. او هم تحریم‌ها را ریشه یابی کرد؛ شاید برای نخستین بار در این عمق. البته با لهجه‌ای که نشانه‌ای از سال‌ها خواندن و گفتن و شنیدن به زبان‌های غیرفارسی است. لهجه‌ای که زیر سایه نگرانی‌هایش برای ایران شبرین می‌شود. حالا شاید جای فعل و فاعل کمی جابه‌جا شود هم مهم نباشد. مهم این است که سنگ تحریم‌ها جابه‌جا شوند. ریشه یابی کردن تحریم‌ها با مهرداد عمادی را شاید بتوان نوعی مشاوره دانست؛ مشاوره ایرانی اتحادیه اروپا به ایران. مفت و مجانی، و آن طور که از لحنش برمی‌آید بی‌منت. بی‌منت هم.

0. تحریم یعنی چه؛ مایلیم تعریف یک اقتصادخوانده از تحریم را بدانیم؟

تحریم کلمش داد و ستدهای معمول بین دو طرف است که یک سو تصمیم می‌گیرد؛ طرف دیگر، سطح و عمق داد و ستد را کاهش بدهد یا حتی متوقف کند. البته تحریم‌ها فقط مربوط به روابط بین کشورها نبوده‌اند و در زمان‌هایی مردم، یا نهادهای اجتماعی، واحدهای تجاری، بانکی یا حتی کشوری را تحریم کرده‌اند؛ مانند نخریدن کالا از افریقای جنوبی در زمان رژیم آپارتاید. تحریم بانک «بارکلی» بریتانیا به دلیل بی‌تفاوتی به رفتار حکومت نژادگرا در روزهای پیشین و افریقای جنوبی و تحریم خرید کالاهای تزیینی ساخته شده از پوست حیوان‌های در خطر نابودی؛ تحریم‌های اقتصادی همیشه گام به گام بوده‌اند که فرصت تغییر رفتار داده شود.

1. وقفط طرف تحریم‌شونده فنر می‌کند؟

البته تحریم‌های اقتصادی برای هر دو سو هزینه دارند؛ اما بیشتر زمان‌ها هزینه طرف تحریم شده بیشتر است چون تا حدودی و به نوعی در محاصره اقتصادی قرار می‌گیرد.

0. سوال بیشتر مردمی که کشورشان به هر دلیلی تحریم می‌شود این است که: حکومت‌ها با هم مشکل دارند اما این چه ربطی به گرفتن امکان زندگی در رفاه و آسایش بیشتر از مردم دارد؟

در روابط بین کشورها، جدا کردن مردم یک کشور از حکومت آن کشور بسیار دشوار است. باید تایید کنم که تصمیم‌های محدودکننده تجارت و سرمایه‌گذاری خارجی بر زندگی مردم کشور تحریم شده اثر دارند و به آنها صدمه می‌زند؛ و این یکی از بخش‌های نگران‌کننده تحریم‌هاست. در واقع اگر تحریم‌ها گسترده‌تر شوند مردم عادی بیشتر از مدیران و تصمیم‌گیران هزینه می‌دهند. اما به ناچار در ارزیابی نهایی راه تحریم انتخاب می‌شود چون هزینه آن دست‌کم از جنگ کمتر است. در واقع تحریم جدی‌ترین ابزار دیپلماسی با نرم‌ترین نوع رو در رویی است.

1. پیشینه تاریخی تحریم‌ها به کجا می‌رسد؟

تحریم‌ها پیشینه تاریخی بسیار طولانی دارند؛ حرف‌زدن‌های میانه سابقه اعمال تحریم در جالش‌های بین واتیکان و امپراتوری فرانسه هست اما تحریم پس از جنگ جهانی دوم بیشتر کاربرد پیدا کرد. در زمان‌های نزدیک‌تر به ما، تحریم‌های بریتانیا در مورد ایران در جنبش نفت، تحریم کوبا از سوی ایالات متحده آمریکا، تحریم نفتی هفت برنیانیا، آمریکا و اتحادیه اروپا از سوی کشورهای عربی در اعتراض ۱۹۷۳ «اعراب با اسرائیل که سبب جهیز بار نفت قیمت نفت شد و آثار بیشتر به شکاف بزرگ در قیمت انرژی، ورزشی و سرمایه‌های اتحاد جماهیر شوروی از سوی غرب (که المپیک ۱۹۸۰ را هم در برگرفت) به علت حمله نظامی و اشغال افغانستان می‌شود یاد کرد.

0. واین تحریم‌ها تاثیر هم داشتند؟

در تمامی این نمونه‌ها، تحریم‌ها به دگرگونی در رفتار طرف تحریم‌شده یاری دادند حتی در برخی از کشورها به تغییر حکومت کمک کردند (ورنزویلا و افریقای جنوبی). در مورد شوروی زیادی من این است که فشارهای اقتصادی بنای سیستم سیاسی آن زمان این کشور را شکست و فروپاشی آن کشور هزینه سنگین نظامی و سیاسی برای غرب و آمریکا از یک سو و محدودیت تحریم‌های اقتصادی از سوی دیگر شوروی را فلج کرد و به سمت فروپاشی برد یا در مورد کوبا باید گفت اگرچه اقتصاد این کشور نسبت به زمان و مبانعی که دارد عقب است، اما به دلیل مدیریت هوشمندانه و شقاوت اقتصادی در سیستم دولتی، اثر سیاسی تحریم تا شش سال پیش تحمل شد اما تحریم‌ها را به رهبری رسیدن برادر الفاکاسترو قابل تغییر در رفتار و باز کردن اقتصاد داده شد.

حتی در مورد تحریم نفتی غرب با شوروی اعراب هم با اینکه تحریم‌کننده طلب کوچک‌تر ماجرا بود، تحریم‌ها تاثیرگذار بودند. با قیمت گرم‌کردن بیشتر اقتصاد ایران و کمک به تحریم‌شونده، تحریم‌ها تاثیرگذار بودند. در کشورهای تحریم‌شده بیشتر به سیاست‌های دموکراتیک در کشورهای تحریم‌کننده‌ها بر اساس آنکه با منافع استراتژیک کشورشان همراهی کنند و این بیشتر تاثیرگذار است تا فشارهای خارجی. اما در کشورهایی که زیرساخت فرهنگی و اجتماعی فشارهای رفتار کردن را به جای منافع ملی پذیرفته‌اند، فشار خارجی در برخی زمان‌ها حتی می‌تواند از مخرب داشته باشد. مثلا در کامبوج در زمان حکومت «پول‌پوت» سیهانوک که خواستار تشکیل حکومت آشتی ملی بود تحریم‌ها و فشارهای دولت کوبا اگرچه از روی کار آمدن «پول پت» و کشتار جمعی در آنجا تاثیر گذاشت، اما این هم درست است که کشورهایی که مردم آن احساس مشارکت در مدیریت کشور را ندارند، تحریم‌ها مدیریت کشور را شکننده‌تر می‌کنند. ظغیان یا تغییر از بیرون ممکن‌تر می‌شود. نمونه‌های عراق و لیبی این ادعا را تایید می‌کند اما در نمونه‌هایی که مردم تقسیم هزینه تحریم را سوی دولت را عادلانه ببینند و سازشدادن‌های و احتکار در کار نباشد، تحریم‌ها نتوانسته‌اند جامعه را به سوی جرح و مرگ با فروپاشی بیش برند که نمونه آن کوبا است.

1. آیا رابطای بین تحریم نفتی غرب و شوروی شدن به دموکراسی هست. مگر نه اینکه برخی از اقتصاددان‌ها و جامعه‌شناسان معتقدند با سفرباز شدن وضعیت اقتصادی مردم، آنها از دموکراسی دور می‌شوند. دموکراسی نیاز به آگاهی دارد و کسب آگاهی هم نیاز به بیول؛ یولی که تحریم‌ها آن را گرفته می‌کند؟

قلم مزمن، فسلد اخلاقی و عمیق‌تر شدن تفاهد اجتماعی را مطرح می‌کند و دورنمای برنامه‌ریزی همه را کوتاهمدت و در حد نقا تنزل می‌دهد؛ به جای اینکه جامعه بتواند برای چند سال با چند دهه بعد برنامه‌ریزی کند گسترش قلم هم مزمن شد. فسلد را ممکن می‌کند و چون درآمدهای قلونی و سالم کمتر می‌شوند به ناچار عمل بیشتری از شهروندان برای بقای صرفه زیر فسلد فرار می‌گیرند. بخش بزرگی از حرکت به سوی دموکراسی آگاه شدن، شرکت‌های آگهسازی رسمی و غیررسمی (کتاب خواندن، خواندن انتشارات زیاد به هفتگی، رفتن به گردهمایی‌های فرهنگی) است که در یک اقتصاد قفرزده و فلسد این رفتارها کمتر صورت می‌گیرد.

0. مشخصا بسل سال است که علیه ایران تحریم اعمال می‌شود؟ حتی پیش از انقلاب.

کشور ما شاید سهم زیادی در استفاده از تحریم علیه کشورهای دیگر در جالش‌های تاریخی دارد. مانند خیزش تنباکو، تحریم خرید قند و شکر از روسیه در جنبش مشروطیت، تحریم خرید کالاهای ساخت انگلیس در زمان جنبش ملی کردن نفت. همان‌طور هم ما نمونه‌هایی از تحریم جنبش از سوی دیگران داشته‌ایم؛ مانند تحریم صادرات نفت از سوی انگلیس در جنبش ملی شدن نفت. هم تاثیر تحریم‌ها در زمان جنبش مشروطیت، تحریم خرید کالاهای ساخت انگلیس در زمان جنبش ملی کردن نفت. همان‌طور هم ما نمونه‌هایی از تحریم جنبش از سوی دیگران داشته‌ایم؛ مانند تحریم صادرات نفت از سوی انگلیس در جنبش ملی شدن نفت.

0. با همه گذری مصنفرش در مورد اینکه چه نوع تحریمی اعمال شود. صورت می‌گیرد؟

در فصل‌های پیشین تحریم، اتحادیه اروپا در مورد هدف‌یابی و تمرکز روی هدف کوشش کرد به نحوی عمل شود که اثر انسانی تحریم‌ها کمتر شود اما گسترش سهم برخی نهادها در اقتصاد ایران این نوع از هدف‌یابی کم اثر شد و فراگیری تصمیم‌ها و تاثیرگذاری بیشتر مردم افزایش یافت. اما تا آنجا که من اگاهی دارم، تا الان بیشتر کردن اثر تحریم‌ها روی مردم سبب اعتماد کشیده اروپا برای تحریم‌ها شده است.

1. آیا تاثیر فکری برای تعیین تحریم‌ها وجود دارد؟

چندین اتاق فکر در برخی موارد ممکن است کارشناسی در بیش از یکی از آنها عضو باشند. وجود دارد و در کشورهای کلیدی و تاثیرگذار بر اتحادیه و پرونده هسته‌ای ایران هم اتاق فکرهای دیگری وجود دارد.

0. این اتاق فکرها مشکل از چه کسانی است؛ حقیقی یا حقوقی؟

اتاق فکرها که من می‌دانم هر دو؛ کارشناسان اقتصادی در رشته اقتصاد بین‌الملل، تجارت جهانی، سیستم مالی جهانی، کارشناسان مدل‌سازی رفتاری در اقتصاد، مدیران بانکی سازمان‌های فراکشوری و حقوقدانان عضو این اتاق‌ها هستند.

1. نزدیک به کمتر از دهسال شده که فصل جدیدی از تحریم‌ها شروع شده و تحریم‌ها شدت گرفته‌اند. بحث نفت که همواره خط قرمز سرمایه‌داران غربی و حکومت‌هایشان بوده هم به میان آمده. واقعا غرب چقدر به تحریم‌ها خودش پیوست؟

هواره درباره ارزشیابی تحریم‌های اقتصادی تردید شده است. اما در بازه زمانی ۱۲ ماه گذشته تردیدها در تاثیر تحریم‌ها کم‌رنگ‌تر شده‌اند و یک همگامی جدیدی درباره گسترش محدودیت‌ها به وجود آمده و در واقع هرگاه در تحریم‌ها همگامی ایجاد شود، اثر آن بیشتر می‌شود.

0. الان که نزدیک به شش ماه از تحریم‌های جدید گذشته واقعا گزارشی از بر آورد تاثیر آنها در اتحادیه اروپا وجود دارد؟

چندین ارزیابی از سوی اتاق‌های فکر وجود دارند که به صورت هفتگی بازنویسی می‌شوند؛ اما ارزیابی کلی تحریم‌ها از دو سال پیش بسیار دقیق‌تر شده است.

1. آیا اساسا نیازی به بحدید نظر در برنامه هسته‌ای ایران هست؟

بله؛ چون شاخوار کشونی ما را از سیر کشورهای مهم جهان مانند غرب، روسیه، چین، کره‌جنوبی، افریقای جنوبی، برزیل و عربستان جدا کرده است.

0. و بازگشت به این میز چه مزیت‌هایی دارد؟

ملاربرت این از دشواری‌ها از چالش برسر سه جزیره ایرانی بگیرید تا رفتارهای برخی از کشورهای عربی در حوزه‌های مشترک انرژی کردن هستند و البته بیشتر از سوی جنبش مشروطیت، تحریم خرید نخواهد بود و مشکل‌های منطقه‌ای بسیار کیچرپذیر؛ قابل حل کردن هستند و البته بدون امتیازدهی سیاسی از میز کشورهای مهم جهان بسیار مهم است. باید بگویم ایران نشان داده که توان علمی انجام پروژه هسته‌ای را به دست آورده که این مهم است.

1. بگویید بیش‌بینی غرب‌ارا داده و سرنوشت برنامه هسته‌ای ایران چیست؟

انتظار غرب این است که ایران موضوع نگرانی‌های غرب و متحدان منطقه‌ای آن باشد و در چارچوب گفت‌وگوهای بغداد آمادگی خود را برای شفاف‌سازی و پذیرفتن پیشنهاد غرب برای ادامه تحقیقات در بخش لرزی هسته‌ای نشان دهد. در این چارچوب، همان‌طور که در هزینه دادن احتمالی سهم ایران بیشتر است در دریافت سود هم سهم ایران بالاتر است. پیش‌بینی درون اتحادیه این است که مدیریت ایران هوشمندی لازم برای دیدن خطرهای واقعی ادامه بن‌بست موجود را دارد و آگاه است که روزهای کنونی مهم هستند.

0. اساسا چرا پرونده هسته‌ای ایران به نتیجه نمی‌رسد؟

اینکه چرا ایران به سودهای ناشی از همکاری با ژاژنس تا این زمان خیلی اهمیت نداد، یک پاسخ مورد توافق همه نداشته است. عدای از کارشناسان در غرب براین باور هستند که گروه‌هایی در این سال‌ها از غرشفاف شدن اقتصاد و عمیق و گسترده‌تر شدن تحریم‌ها سودهای غیرطبیعی بردند که در ایران آن را رانت‌خواری می‌گویند. چالش با ژاژنس این دوره را طولانی کرد چون شدیدتر شدن تحریم‌ها هم نظارت و هم شفافیت در تجارت خارجی ایران را بسیار پایین آورد و باعث ثروت‌اندوزی عدای شد در بیرون هم کسانی که از سیستم سیاسی ایران ناراضی هستند گره‌کار را بسته‌تر کردند تا پیشرفتی حاصل نشود که در نهایت فصل‌های بعدی تحریم ممکن شوند.

1. علایم مشخص تاثیرگذاری تحریم‌ها برافتصاد ایران را چه می‌دانید؟ مثلا افزایش قیمت دلار یا حیاب داشتن قیمت طلا و...

من پرصدمه‌ترین اثر تحریم‌ها را محروم شدن صنایع ایران از تکنولوژی پیشرفته روز می‌دانم که سبب شده صنعت ما در بعد بهره‌وری نیروی کار رو به جلو نرود و توانش برای رقابت با اقتصادهای دیگر در بازارهای جهانی کم شود؛ باید گفت ما از بسیاری بازارها حذف شدیم. در این چارچوب، آنچه که کشور ما در مورد قیمت‌ها و ارزش پول ملی در برابر ارزهای دیگر می‌بینیم پیامدهای کمتر شدن بنیه صنعتی، پایین رفتن درآمد ارزی از صادرات تولید داخلی و عمیق‌تر شدن وابستگی اقتصاد کشور به پول نفت است که علت همه را در افزایش واردات کالاها می‌بینیم. اگر صادرات صنعتی کشور ما در این سال‌ها با مدیریت برنامه‌ریزی شده و نظر کارشناسی اقتصاددانان و مدیران صنعتی هدایت می‌شد تا تولید کشور ما برای صادرات بالا برود، امروز نه قیمت دلار و یورو را این‌طور می‌دیدیم نه این حباب‌های خرید طلا و مسکن را داشتیم. قیمت طلا و دلار امکانی کوچکی از کم شدن تولن صنایع ما برای سود این افزایش بهای نفت به ایران نرسیده و بیشتر این سود به جیب کشورهای عربی دارای نفت، روسیه و ونزوئلا رفته است. من تردید ندارم که تلاش در جهت جدا کردن ایران از بازار نفت برای چهل هزینه‌ارا خواهد بود و برای رخنه اقتصادها بسیار سنگین تمام می‌شود.

0. شرکت‌های غربی تا چه حد از تحریم ایران و غیرعادی شدن شیوع معامله‌های اقتصادی و سرمایه‌گذاری در ایران ناراضی هستند؟

آن واحدهای تجاری-صنعتی‌ای که پیشینه زیادی در تجارت و همکاری با ایران داشته‌اند از شرایطی که ایجاد شده دیده‌اند و با توجه به رکود اقتصادی در بیشتر کشورهای غربی حساسیت به این تاثیرگذاری بیشتر هم شده است. این شرکت‌ها می‌بینند روابطی که ایجادش با ایران سال‌ها زمان برده و جایگاهی که در ایران داشتند و برای پیدا کردن جایگاهشان مدت‌هاوقت صرف کرده بودند در مدت کوتاهی به جاشینان جدی و هندی رسیده است و ایران را از دست داده‌اند.

0. واین نگرانی‌ها را به اتحادیه اروپا اطلاع داده‌اند؟

تا سال پیش و اغلز آخرین فصل تحریم‌ها ارزیابی‌های بد، اما الان کم و بیش واقعیت اجرایی شدن تحریم‌ها پذیرفته شده است. اما این پذیرش واقعیت به این مفهوم نیست که نارضایتی نیست؛ هست و شاید بیشتر هم بشود.

0. سوال مشخصه این است که آیا اعلام نارضایتی رسمی‌ای به اتحادیه اروپا که شما مشاور آن هستید؟

تاجایی که من می‌دانم این نگرانی‌ها به صورت غیررسمی منتقل شده‌اند.

0. واین اعلام نارضایتی‌ها تا چه حد در سیاست‌گذاری‌ها برای تحریم‌های احتمالی آینده یا لغو تحریم‌های فیلی تاثیرگذار است؟

در سالیان پیش این نارضایتی‌ها در سطح اتحادیه و بر اتوبدند اما در ماه‌های اخیر، هم تعداد ابراز نارضایتی‌ها کاهش یافته و هم توجه به آنها در زمان انتخاب سیاست‌های تازه توسط اتحادیه کم شده.

0. و آیا از افزایش تحریم پس از ناموفق بودن نشست بغداد فقط مردم ایران متضرر می‌شوند یا غرب هم ضرر می‌کند؟

من باور دارم که هزینه تحریم‌ها از این پس برای مردم بیشتر از مدیران سیاسی خواهد بود؛ سیار بیشتر. اما در غرب هم با توجه به شرایط سیار نازکر کشنده اقتصادی در یونان، اسپانیا و ایتالیا افزایش و ادامه تحریم‌های ایران امکان بازگشت رشد اقتصادی را کاهش می‌دهد. تحریم‌های ایران برای اتحادیه اروپا هم سود و لبی سهم ایران بیش‌تر است. اما بدانیم برنده‌های تحریم ایران کشورهایی هستند که هم در ایران و هم در غرب و کشورهای منطقه بیان شده البته برخی از اینکه تحریم‌ها باید گیرد، انزوای ایران تمام شود و ایران سر میز گفتگوی کلیدی جهان بنشیند ناخرسند هستند؛ اما من می‌توانم بینیم در صورت موفقیت مذاکرات که تا پنج سال دیگر این اتفاق بیفتد.

0. دیدگاه دیپلمات‌های اتحادیه اروپا پس از بازگشت از نشست فروردین ماه در استانبول نشان از تمریخش بودن نشست دارد. منظوم اطلاعاتی است که به شما داده‌اند؟

گفتارهای خصوصی آنان مرا بیش از هر زمان در گذشته سال‌ها خوش‌بین کرده که شاید در حال دیدن نقطه‌مطلب منحنی گفتوگوی ایران و ۵+۱ هستیم؛ البته شاید مقداری از این خوش‌بینی هم به این علت باشد که من فصل‌های بعدی تحریم احتمالی را هم می‌بینم.

0. مایلم بدانم که دیدگاه شخصی دیپلمات‌ها پس از بازگشت از استانبول چه بود؟ نظرهایی که به شما انتقال داده‌اند و نه‌ارف‌های دیپلماتیک‌شان که به روسانه‌ها می‌گویند؟

انچه که شنیده‌ام بازگوکننده این است که فقط لحظ تغییر رخداده بود بعلت چند گرفتن گفتوگوها و مهم دانستن آنها، فرازی است که آنجا انجام شد که نشان از جدی گرفتن مذاکرات توسط ایران است؛ اینکه مذاکرات بازی دیپلماتیک نیست و فرصتی برای بازکردن گره‌کور این بن‌بست است که می‌تواند بسیار برای همه هزینه‌افزا باشد و این برخی از پیش‌بندارها را تغییر داد.

1. ما دو فرض در بغداد با نشست بغداد داریم. یکی اینکه نتیجه‌ای حاصل نشود و تمریخ به همین منوال بماند؛ یعنی اعدم تحریم‌ها و سالی یکبار مذاکره بی‌فرجام؛ آن وقت تحریم‌ها به چه سمتی می‌روند؟

در ماه‌های نزدیک بس از نشست بغداد، شرایط فعلی هم سریعی برای بیرون رفتن از بن‌بست برداشته نشود، شرایط فعلی هم ادامه نخواهد یافت و تحریم‌های جدیدی تعیین می‌شود.

0. چقدر احتمال می‌دهید دولت ایران و اتحادیه اروپا در نشست بغداد به نتیجه برسند؟

من با احتیاط خوش‌بین هستم که تهران از «کلید»ی برای باز کردن این بن‌بست استفاده کند و شیطنت‌های درون و بیرون سبب شکست کوشش من دو سو نشوند.

1. آیا فرار است اتفاق خاصی‌ارا در جلسه بدهند؟

همه دستاوردهای بغداد اکنون در سبد ایران هستند؛ اما اینکه چه اتفاقی در بغداد می‌افتد بیشتر به اینکه ایران چه اندازه آمادگی نشان دهد برای بیشبرد مذاکره‌ها و چه حد برای این نشست برنامه‌گذاری می‌کند بستگی دارد.

0. حالا به فرض اینکه توافق نشود؛ آیا اتحادیه اروپا در نشست بغداد به نتیجه برسند. آن وقت چه اتفاقی می‌افتد؟

آن وقت بغداد همین تعلیق باز کردن گره کور این چالش خواهد بود و در آنجا جزییات همکاری با ژاژنس مطرح می‌شود. در این زمان، اگر ارزیابی‌ها مثبت باشد، گام‌های بعدی تعلیق اتحادیه اروپا برای نشان دادن بلندگویی مبنی بر گام‌های برداشته شده در سوی ایران برداشته می‌شود. باید بدانیم در مراحل نخست این گفتوگوها همه چیز بسیارنشسته است و فشارهایی هم از بیرون اعمال می‌شود تا توقیفی در مذاکرات ایران و ۵+۱ حاصل نشود. اما این مهمم بودن ایران است که نباید سیاست‌های نازکر شود. کار با زیبش بسر. باز برخطر شیطنت‌های احتمالی که ممکن است برای به نتیجه نرسیدن مذاکرات اتفاق بیفتد، تاکید می‌کنم.

1. آیا تحریم‌ها برداشته می‌شوند؟

بیشترین تعامل برای برداشتن تحریم‌ها از سوی کشورهایی است که روابط اخیر تجاری آنها با ایران بسیار سودبخش بوده و تاکنون زیاد هم با تحریم همراهی نداشته‌اند از سوی دیگر کمترین تعامل برای برداشتن تحریم‌ها از طرف کره‌ها کاملا جدا از هم است. نخست گروهی که همواره استقلال استفاده از ایران سخت در مورد ایران بوده‌اند که تحریم‌ها را توانسته‌اند تا نشان دهند این را جواب نمی‌دهد و باید به فصل بعدی رفت؛ چون خواستار کنترل استراتژیک منطقه‌ای ایران هستند و گفتار متحدان‌شان در منطقه خلیج‌فارس. گروه دوم هم آنهایی هستند که همواره باور داشته‌اند ایران موجودکننده بلد همراه با تشویق باشد تا انرژی و معتبر شود. این گروه تحریم‌ها را می‌خواهند چون نگران ترکیب برنامه موشکی فلزاوای و پروژه اتمی ایران هستند. این نگرانی برای این گروه واقعی است اما این دیپلمات‌ها به مسیر بالقوه خواستار فشار سخت با ایران نیستند و اگر شفافیت ایران جلوه‌ار ایرانی آنها منفاوت می‌شد.

1. کارشناسان اتحادیه اروپا و مشاوران این اتحادیه خواستار رساندن ایران به پرونده هسته‌ای‌ها به نقطه‌ای هستند تا تحریم‌ها بیان گیرد؟

مسئولان مدنی اتحادیه نیستند. کلقال‌های رسمی اجرایی مدنی اتحادیه و حامل پیام‌های آن هستند.

0. دربواره تاثیر تحریم نفت ایران بر وقیمت این کالا در بازار جهانی ارزیابی‌های متفاوتی وجود دارد و به نظر شما بس از عملی شدن احتمالی تحریم‌های اتحادیه اروپا آیا باید شاهد یک شوک شدید تر از زمان اعلام تحریم‌ها در قیمت نفت باشیم؟

1. مشخصا در چه بازه‌زمانی خاصی این اتفاق می‌افتد؟

1. تحریم‌ها در شرایط مثبت و شفاف‌برداشتن تحریم‌ها نباید یعنی از یک سال ببرد حتی زمان بیرد حتی ماه‌ها بزنیم‌ی برخی از بازیکنان منطقه. ما برگشت به وضعیت عادی یعنی اشکوفا اتحادیه اروپا در اختیار برگرداندن وضعیت اقتصاد به حالت عادی باید بخشی از شرکت‌های که در اختیار برگرداندن وضعیت اقتصاد به بخش اختیار برخی نهادها قرار گرفته به بخش دومی واگذار شود

0. اگر رویکرد طرفین باشد و گام‌های پادار، بسترها برداشته شده برای حذف برخی از تحریم‌ها فراهم می‌شود؛ البته باید گفت این امر دشوار است. یادمان باشد ما می‌خواهیم به یک بازی برد-برد با رسال ها طول کشیده به سوت دوگانه برد بپریم اما بدیینی در فضا به گفتارهای بسیار هزینه‌سازی که هم در ایران و هم در غرب و کشورهای منطقه بیان شده البته برخی از اینکه تحریم‌ها باید گیرد، انزوای ایران تمام شود و ایران سر میز گفتوگوی کلیدی جهان بنشیند ناخرسند هستند؛ اما من می‌توانم ببینم در صورت موفقیت مذاکرات سه تا پنج سال دیگر این اتفاق بیفتد.

1. وچقدر زمان می‌برد تا تحریم‌ها برداشته شود و وضعیت به حالت عادی برگردد؟

در شرایط مثبت و شفاف، برداشتن تحریم‌ها نباید بیش از یک سال زمان ببرد حتی با هزینه‌سازی برخی از بازیکنان منطقه اما برگشت به وضعیت عادی بعلت اقتصاد شکوفا بخشی از دشواری اقتصاد مانیست. برای برگرداندن وضعیت اقتصاد به حالت عادی باید بخشی از شرکت‌هایی که در اختیار برخی نهادها قرار گرفته به بخش دومی واگذار شود. ارزیابی ایران از بازار نفت برای هزینه‌ارا خواهد بود و برای رخنه اقتصادها بسیار سنگین تمام می‌شود.

0. منظوم شیب برداشتن تحریم‌ها؛ چقدر این شیب تند خواهد بود؟

در ماه‌های نزدیک بس از موفقیت مذاکره‌ها شاهد شیب ملایم خواهد بود. بس از مدتی که شفافسازی باور شد و هزینه‌سازان هم کم‌اعتبار شدند، برداشتن تحریم‌ها شتاب خواهد گرفت و ما حتی شاهد مسابقه برای بازگشت به تجارت و سرمایه‌گذاری در ایران خواهیم بود. فراموش نکنیم که دیاره یکی از ۵ سرزمین ثروتمند از نظر منطق محبت می‌کنیم یا مرضی بسیار توانمند و دوستدار پیشرفت.

1. آیا در مجموعه اتحادیه اروپا و ۵+۱ فکر مشخصی برای روزهایی که قرار است تحریم‌ها برداشته شوند، شده؟

در سطح تعلی اتحادیه من نمی‌دانم؛ اما در جزء کشور کلیدی شرکت‌هایی که روابط طولانی با ایران داشته‌اند برنامه‌های خوبی طراحی کرده‌اند برای اینکه بعد از سال‌ها، ماه به ماه و یک سال پس از بازگشت به این چه کار کنند. فراموش نکنیم که برنامه‌ریزی اقتصادی برای آینده و مدیریت آن یکی از پیش‌نیازهای توفیق در دنیای صنعتی جدید، چون و چیان صنعتی است.

0. منظوم یک سناریوی خاص و پس‌ارزیابی بیش برای چگونگی برداشتن تحریم‌ها؟

این سناریوها بیشتر در سطح کشورها اماده شده یا تمرکز برصنعت.

1. چه کسانی بیشتر مایلند تحریم‌ها علیه ایران زودتر بازایش گیرد؟ مردم اروپا، آمریکا، سرمایه‌گذارها یا سیاستمداران.

بیشترین تمایل برای کم کردن و برداشتن تحریم‌ها از سوی خواهان غرب، فعالان دانشجویی و دانشگاهی و سازمان صنایع و در رتبه بعد سیاستمداران میانه‌رو و سوچیوت و حتی در میان نظامی‌های با تجربه جنگی انجام می‌شود.

0. و چه گروهی از دیپلماتها موافق بایان تحریم هستند و چه گروه‌هایی؟

بیشترین تمایل برای برداشتن تحریم‌ها از سوی کشورهایی است که روابط اخیر تجاری آنها با ایران بسیار سودبخش بوده و تاکنون زیاد هم با تحریم همراهی نداشته‌اند از سوی دیگر کمترین تمایل برای برداشتن تحریم‌ها از طرف کره‌ها کاملا جدا از هم است. نخست گروهی که همواره استقلال استفاده از ایران سخت در مورد ایران بوده‌اند که تحریم‌ها را توانسته‌اند تا نشان دهند این را جواب نمی‌دهد و باید به فصل بعدی رفت؛ چون خواستار کنترل استراتژیک منطقه‌ای ایران هستند و گفتار متحدان‌شان در منطقه خلیج‌فارس. گروه دوم هم آنهایی هستند که همواره باور داشته‌اند ایران موجودکننده باید همراه با تشویق باشد تا انرژی و معتبر شود. این گروه تحریم‌ها را می‌خواهند چون نگران ترکیب برنامه موشکی فلزاوای و پروژه اتمی ایران هستند. این نگرانی برای این گروه واقعی است اما این دیپلمات‌ها به مسیر بالقوه خواستار فشار سخت با ایران نیستند و اگر شفافیت ایران جلوه‌ار ایرانی آنها منفاوت می‌شد.

1. کارشناسان اتحادیه اروپا و مشاوران این اتحادیه خواستار رساندن ایران به پرونده هسته‌ای‌ها به نقطه‌ای هستند تا تحریم‌ها بیان گیرد؟

مسئولان مدنی اتحادیه نیستند. کلقال‌های رسمی اجرایی مدنی اتحادیه و حامل پیام‌های آن هستند.

0. دربواره تاثیر تحریم نفت ایران بر وقیمت این کالا در بازار جهانی ارزیابی‌های متفاوتی وجود دارد و به نظر شما بس از عملی شدن احتمالی تحریم‌های اتحادیه اروپا آیا باید شاهد یک شوک شدید تر از زمان اعلام تحریم‌ها در قیمت نفت باشیم؟

1. مشخصا در چه بازه‌زمانی خاصی این اتفاق می‌افتد؟

مهرداد عمادی از سال ۱۹۸۵ تا ۲۰۰۶ در دانشگاه‌های مختلف انگلیس پژوهشگر، دانشیار و استاد رشته اقتصاد بوده است. از سال ۱۹۹۶ تا ۲۰۰۱ سرپرستی پروژه پژوهشی-مشاوره‌ای اتحادیه اروپا در فدراسیون روسیه با محوریت اصلاحات در سیستم بانکی روسیه و بررسی ریشه‌های پول‌شویی در بانک‌های نوپای روسیه را برعهده داشته. همزمان رییس مرکز پژوهش اروپایی در اقتصاد و بازرگانی بوده. آخرین دوره‌های تحصیل او، فوق لیسانس اقتصاد بین‌الملل از دانشگاه ساسکس و دکترا از دانشگاه وارویک است

طرح: هادی حیدری‌شری

و صادرات دادهاند با رفتارشان در عمل یکی نبوده است. شاید دادن این پیام‌ها برای خوشایند متحدان این کشور است که همواره نگران توانایی بی‌همتای عربستان برای اثرگذاری در صادرات نفت هستند. در عمل، عربستان بی‌صدا اجازه داده که بهای نفت بالا برود و تولیدش را اندکی که وعده داده بالا نبرده تا هم درآمد آن از صدور هر بشکه نفت بالاتر رود و هم نارضایتی غرب از کشور زیر تحریم افزایش یابد. این می‌تواند برای ایران هزینه‌های سنگینی ایجاد کند. مشخص است خواست عربستان در این مورد چه می‌تواند باشد؛ اینکه ما بر سر میز کشورهای کلیدی نشنیتیم. پیدا است فروش نفت از طریق کشورهای دیگر بسیار دشوار خواهد بود؛ هم برای ریسکی که واسطه‌ها باید بپذیرند برای این کار و هم برای دستمزدی که ایران باید بدهد و هم اینکه تردد نفتکش‌ها در این شرایط آسان نیست

**1. چقدر موافقید که کشورهای عرب جنوب خلیج‌پارس در ایران هراسی‌ها نقش دارند؟ آیا بایل به وجود این پروژه